

ΕΞΕΤΑΣΕΙΣ 2024 - Γ' ΛΥΚΕΙΟΥ – 31 ΜΑΙΟΥ 2024

ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ ΚΑΙ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΑ

ΕΠΙΜΕΛΕΙΑ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ: ΚΑΚΟΥΡΗ ΖΕΤΑ, ΚΟΣΚΙΝΑ ΒΙΟΛΕΤΤΑ, ΓΚΙΟΚΑ ΕΛΙΝΑ, ΜΙΧΟΥ ΑΛΕΞΑΝΔΡΑ, ΠΑΡΝΑΣΣΑ ΠΕΝΝΥ, ΚΑΡΑΓΙΑΝΝΗ ΔΕΣΠΟΙΝΑ, ΠΑΠΑΘΑΝΑΣΙΟΥ ΧΡΗΣΤΟΣ, ΑΘΑΝΑΣΙΑΔΗ ΑΓΓΕΛΙΚΗ.

A1. Θεματικό Κέντρο: Τα οφέλη του «ταξιδεύειν» στην προσωπικότητα του ατόμου.

Θεματικοί Άξονες:

- πολύτιμες εμπειρίες και αναμνήσεις.
- γνωστικά και πνευματικά εφόδια.
- ψυχική και συναισθηματική ολοκλήρωση, καθώς προσφέρει γαλήνη και τέρψη.
- θωράκιση του ατόμου ώστε να αντιμετωπίσει την πλήξη και το άγχος της καθημερινότητας.
- διεύρυνση πνευματικών οριζόντων και πολυπρισματική θέαση του κόσμου.

B1. 1 - β

2 - β

3 - α

4 - α

5 - γ

B2. α) Στη 2^η παράγραφο του 1^{ου} ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟΥ ΚΕΙΜΕΝΟΥ η πρόθεση της συντάκτριας είναι να αποδείξει, να πείσει και να επιχειρηματολογήσει σχετικά με τη σπουδαιότητα των ταξιδιών για τον άνθρωπο. Ειδικότερα, αξιοποιεί ως τρόπο ανάπτυξης την αιτιολόγηση, («Κι αυτό, γιατί ... απλό ταξίδι») επιχειρηματολογώντας – υποστηρίζοντας πως τα ταξίδια έχουν μοναδικό χάρισμα να αξιοποιούν συστατικά στοιχεία για την πνευματική και ψυχική ολοκλήρωση του ατόμου με στόχο την τέρψη. Προς επίρρωση του συγκεκριμένου τρόπου ανάπτυξης γίνεται χρήση της διαρθρωτικής λέξης «γιατί».

β) έτσι ώστε: αποτέλεσμα

αν και: εναντίωση

ή: διάζευξη

καθώς και: προσθήκη

συμπερασματικά: συμπέρασμα/αποτέλεσμα

B3. Στο 2^ο ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ εμφανής γίνεται ο βιωματικός χαρακτήρας του.

Στοιχεία επιβεβαίωσης:

- Χρήση α' ενικού ρηματικού προσώπου («πηγαίνω», «συλλογίζομαι», «μου»)
- Χρήση α' πληθυντικού ρηματικού προσώπου («μπαίνουμε», «φτάσαμε», «μας»)
- Χρήση εικόνων («γιγάντιες κολόνες», «έσκαβαν τους βράχους βαθιά»)
- Χρήση περιγραφής («Και τώρα ... να περιμένουν»)
- Χρήση αφήγησης («Φτάσαμε στις Θήβες ... Φαραώ»)

Συμπερασματικά ο Καζαντζάκης έχοντας υποκειμενικό τόνο αποτυπώνει τις προσωπικές του εμπειρίες επιθυμώντας το προσωπικό του βίωμα να γίνει συλλογικό.

Γ. Βασικό θέμα του ποιήματος «Το ταξίδι» του Κωστή Παλαμά φαίνεται να είναι το ταξίδι ως μέσο διαφυγής / απόδρασης από την σκληρή πραγματικότητα που βιώνει το ποιητικό υποκείμενο.

Ενδεικτικοί κειμενικοί δείκτες:

- Χρήση α' ενικού προσώπου («θέλω», «νιώθω», «να τραβώ»): βιωματικός τόνος, εξομολογητική διάθεση και προσωπικό χαρακτήρα, έμφαση στη συναισθηματική φόρτιση στην οποία βρίσκεται το ποιητικό υποκείμενο.
- Παρομοιώσεις («σα θηλιά», «σα φίδι»): με γλαφυρό τρόπο το ποιητικό υποκείμενο φαίνεται να ασφυκτιά εξαιτίας του καημού που νιώθει και της οδυνηρής συναισθηματικής κατάστασης στην οποία εμπλέκεται.
- Μεταφορές («με δαγκώνει», «με κόσμο βουβό και τυφλό»): με παραστατικότητα και συναισθηματική φόρτιση υπογραμμίζονται η ματαίωση και το αδιέξοδο με τα οποία έρχεται αντιμέτωπο το ποιητικό υποκείμενο.
- Επαναλήψεις («να τραβώ, να τραβώ», «χωρίς μα χωρίς τελειωμό»): με emphaticό τρόπο καταδεικνύονται η στενάχωρη διάθεση και η μοναξιά.
- Ασύνδετο σχήμα («πλατιά ερημιά, κλεισμένα τα σπίτια, τα τζάκια σβησμένα»): γοργός – πυκνός τόνος με στοιχεία θεατρικότητας / δραματικότητας γίνεται αντιληπτή η κλιμάκωση συναισθημάτων (στεναχώρια, θλίψη, παραίτηση. Αίσθηση εγκατάλειψης).
- Σωρεία επιθέτων («ατελείωτο, έρμο, σ' άγνωστη χώρα»): με εύληπτο και παραστατικό τρόπο χαρακτηρίζεται το ταξίδι που νοηματοδοτεί εκ νέου τη ζωή του ποιητικού υποκειμένου.
- Εικόνες («τα τζάκια σβησμένα», «ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα»): με ζωντάνια αποτυπώνεται ο ζοφερός συναισθηματικός κόσμος του ποιητικού υποκειμένου.
- Σύμβολα «ψηλά να μη φέγγει αστέρι κανένα» → απουσία ελπίδας, ψυχική καταρράκωση, «σ' άγνωστη χώρα» → φόβος για το ανεξερεύνητο.
- Επιφώνημα («Ε!»): συνειδητοποίηση – διαπίστωση του δρόμου που επιλέγει το ποιητικό υποκείμενο να πορευτεί.
- Σημείο στίξης – θαυμαστικό («να χαθώ!»): με ενάργεια αποτυπώνεται η αποφασιστικότητα με την οποία επιλέγει το νέο του στόχο το ποιητικό υποκείμενο.

- Προσωπική άποψη: χρήση α' ενικού προσώπου για την ανάδειξη του βιωματικού χαρακτήρα μέσω του οποίου παρουσιάζονται εμφατικά σκέψεις και συναισθήματα.

Δ. ΠΑΡΑΓΩΓΗ ΚΕΙΜΕΝΟΥ

Επικοινωνιακό πλαίσιο: Άρθρο δημοσιευμένο στην ιστοσελίδα του σχολείου.

Τίτλος: Η μαθητεία του «ταξιδεύειν»

Α. ΠΡΟΛΟΓΟΣ:

- Αφόρμηση από κείμενο αναφοράς σχετικά με την αξία και τα οφέλη του «ταξιδεύειν».
- Αναφορά στην ψυχική και πνευματική ανάταση που προσφέρουν τα ταξίδια (συμφωνία με την άποψη του συντάκτη).
- Παρουσίαση ζητουμένων.

Β. ΚΥΡΙΩΣ ΜΕΡΟΣ:

Ζητούμενο 1^ο:

(*) Ελεύθερη επιλογή των υποψηφίων να συμφωνήσουν ή να διαφωνήσουν με τον ευεργετικό χαρακτήρα των ταξιδιών, θεωρώντας ως λογική τη σύγκλισή τους με την άποψη (δυνατότητα χρήσης α' προσώπου).

Τα ταξίδια ως ο πλέον ενδεδειγμένος τρόπος ψυχικής εκτόνωσης και αναζωογόνησης κάθε ανθρώπου:

- Ψυχική ευφορία, γαλήνη, προσωπική ηρεμία και ευχαρίστηση, νοσταλγικές αναμνήσεις.
- Ευτυχία – ευδαιμονία.
- Απόδραση από την ασφυκτική, κοπιώδη και ασθμαίνουσα καθημερινότητα και τις εξαντλητικές υποχρεώσεις.
- Ψυχαγωγία – ψυχική εκτόνωση.
- Αυτογνωσία.
- Σωματική και ψυχική ευεξία.
- Διεύρυνση οπτικής, πνευματική ανάταση, άρση προκαταλήψεων, πολυπολιτισμικότητα, αλλαγή τρόπου ζωής και νοοτροπίας.

Ζητούμενο 2^ο:

Επιλογή τρόπων αναψυχής που μου εξασφαλίζουν ηρεμία και ισορροπία.

A) Εξορμήσεις, εκδρομές, ταξίδια

Αιτιολόγηση:

1. Απόδραση από τη ρουτίνα και το άγχος των πολλαπλών υποχρεώσεων της σχολικής και εκπαιδευτικής πραγματικότητας.
2. Ευκαιρία επαφής με τη φύση, πνευματική και ψυχική ρέμβη που προσφέρουν τοπία και προορισμοί μακριά από τη βουή της πόλης.
3. Νέες κοινωνικές και πολιτιστικές εμπειρίες που τροφοδοτούν την επιθυμία μου για φιλικές σχέσεις, μόρφωση, απόκτηση γνώσεων και εμπειριών για άλλες κουλτούρες.

B) Ενασχόληση με την τέχνη (θέατρο, κινηματογράφος, μουσική)

Αιτιολόγηση:

1. Προσφορά πληθώρας επιλογών από τα Μ.Μ.Ε., το διαδίκτυο και διατύπωση σχολίων από κριτικούς για την αξία τους → ώρες χαλάρωσης και αποσυμπίεσης, ποιοτικές αναζητήσεις και προβληματισμοί, στιγμές ευθυμίας και γέλιου (π.χ. Μουσικά και θεατρικά δρώμενα που διοργανώνονται στο πλαίσιο του θεσμού της τοπικής αυτοδιοίκησης).
2. Διαφυγή από τον ψηφιακό κόσμο που κατευθύνει σε μεγάλο βαθμό την καθημερινότητα μου (αυτοσυγκέντρωση, αναψυχή).

Γ) Αθλητισμός, ομαδικό παιχνίδι

Αιτιολόγηση:

1. Ευκαιρία για άσκηση του σώματος και απελευθέρωση από την καθιστική ζωή και την ψυχική κόπωση που αυτή συνεπάγεται.
2. Συναναστροφή με φίλους και συναθλητές → αντιστάθμισμα στην αποξένωση και τις ψυχρές ψηφιακές σχέσεις.
3. Εκτόνωση από τη συσσώρευση έντασης και άγχους που πηγάζουν από τα ασφυκτικά προγράμματα σπουδών.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Η ψυχαγωγία είναι αναγκαία για την κατάκτηση της ψυχικής ανατροφοδότησης και πληρότητας αρκεί να είναι ποιοτική. Εξάλλου σημασία δεν έχει ο προορισμός, αλλά το ταξίδι!